

JAARREKENING 2018

VAN N.V. LUCHTHAVENBEHEER

N.V. Luchthavenbeheer

I N H O U D

	Pagina
1. Algemeen	3
2. Resultaat	3 - 6
3. Financiële positie	7
4. Vaststelling jaarrekeningen	8
5. Meerjarenoverzicht	8
6. Inkomstenbelasting positie	9

JAARREKENING

- Balans per 31 december 2018	10
- Winst- en verliesrekening over 2018	11
- Kasstroomoverzicht over 2018	12
- Algemene toelichting	13 - 16
- Toelichting op de balans per 31 december 2018	17 - 25
- Toelichting op de winst- en verliesrekening over 2018	26 - 28

OVERIGE GEGEVENS

- Gebeurtenissen na balansdatum	29 - 30
- Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	31 - 33

1. ALGEMEEN

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen was per 31 december 2018 als volgt samengesteld:

De heer R. Smit	: President-commissaris
Mevrouw R. Ridley	: Lid
De heer M.I. Soerokarso	: Lid
De heer R. Raghoe	: Lid
De heer A. Aboikoni	: Lid
De heer R. Ardjoen	: Lid

Directie

Per 1 januari 2018 bestond de directie uit: de heren mr. V.J. Chotkan, S.W. Vrieze MSc, mevrouw S. Julen-Utterberg en mevrouw Ch. Gravenstijn MBA. Echter, hebben in de loop van het jaar de navolgende mutaties plaatsgevonden, t.w.:

De heer S. W. Vrieze MSc	- per 30 januari 2018 ontheven;
De heer D. Phalai	- per 2 februari 2018 aangesteld als onderdirecteur Operationele en Technische Zaken.

2. RESULTAAT

De winst- en verliesrekeningen over 2018 en 2017 kunnen als volgt worden samengevat:

	2018 US\$	2017 US\$	Toe-/afname US\$
OPBRENGSTEN			
Exploitatie-inkomsten	10.764.747	10.129.876	634.871
Overige baten	140.411	21.791	118.620
	<u>10.905.158</u>	<u>10.151.667</u>	<u>753.491</u>
KOSTEN			
Personeelskosten	6.331.352	6.023.037	308.315
Onderhoudskosten	1.096.433	805.920	290.513
Afschrijvingen	2.476.662	3.147.032	-670.370
Overige bedrijfskosten	1.907.256	1.607.730	299.526
	<u>11.811.703</u>	<u>11.583.719</u>	<u>227.984</u>
Bedrijfsresultaat	<u>-906.545</u>	<u>-1.432.052</u>	<u>525.507</u>
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	<u>-1.709.524</u>	<u>-1.820.048</u>	<u>110.524</u>
Resultaat voor belastingen	<u><u>-2.616.069</u></u>	<u><u>-3.252.100</u></u>	<u><u>636.031</u></u>

Bedrijfs- en nettoresultaat

Het netto-resultaat is in 2018, ten opzichte van 2017, verbeterd met US\$ 636K (20%). De verbetering is hoofdzakelijk veroorzaakt door de verbetering van het bedrijfsresultaat met US\$ 525K (37%).

De verbetering van het bedrijfsresultaat is hoofdzakelijk vanwege de toegenomen exploitatie-inkomsten in 2018. De toename bedraagt US\$ 634K, ten opzichte van 2017. Daarnaast heeft de afname van de afschrijvingskosten in 2018 eveneens een impact gehad op verbetering van het bedrijfsresultaat in 2018.

Vermeldenswaard is dat de herschikking van de schuld bij ACE Consultancy en Consulting Partners N.V. heeft geresulteerd in een afboeking van US\$ 109K, welk eveneens een impact heeft gehad op het verbeterde bedrijfsresultaat. De uitstaande schuld is afgenomen met 40%.

Exploitatie-inkomsten

Zoals bovenvermeld zijn de exploitatie-inkomsten in 2018 toegenomen met US\$ 634K (circa 6%) ten opzichte van het boekjaar 2017. De redenen die hieraan ten grondslag liggen zijn als volgt:

1. TUI-airlines is in juli 2017 gestart met hun operatie en heeft in oktober van hetzelfde jaar deze operatie gestaakt, om deze wederom te starten in juli 2018. De frequentie van de vluchten is wekelijks en deze duren nog steeds voort;
2. Surinam Airways heeft vanwege het uitvallen van toestel B733 een grotere toestel (B762/B763), met een ruimere 'seat capacity' geleased, om de Miami-route te onderhouden;
3. Surinam Airways heeft in de periode januari tot en met mei 2018 nog een ander groter toestel geleased (B738), deze ter vervanging van de B733 en eveneens met een ruimere 'seat capacity'. Qua gewicht wel zwaarder;
4. Surinam Airways heeft in de periode mei – augustus 2018 extra cargo-vluchten uitgevoerd (van 1 (een) maal per week naar 2(twee) maal per week);
5. Fly All Ways (FAW) is per 28 augustus 2018 gestart met hun 'Santiago de Cuba/SCU-vluchten, en wel via Curaçao;
6. GOL heeft, per december 2018, haar vluchten opgevoerd naar 2(twee) maal per week, voorheen was het 1(een)maal.

Ter illustratie treft u onderstaand aan een overzicht van de passagiersbeweging in 2018:

	K.L.M. 2018	K.L.M. 2017	S.L.M. (Mid Atl) 2018	S.L.M. (Mid Atl) 2017	S.L.M. (reg) 2018	S.L.M. (reg) 2017	Insel- air 2018	Insel- air 2017	Car.Airl 2018	Car.Airl 2017	GOL 2018	GOL 2017	Fly Always 2018	Fly Always 2017	TUI 2018	TUI 2017	Overige 2018	Overige 2017	Totaal 2018	Totaal 2017
Jan	6.796	7.237	5.271	5.969	4.595	4.060	578	1.501	1.322	1.175	460	650	329	53			2	-	19.353	20.645
Febr	6.285	5.370	3.504	3.518	4.471	4.032	255	666	1.027	1.047	313	412	305	666			5	13	16.165	15.724
Mrt	7.171	6.344	5.697	4.155	4.824	4.006	185	125	1.666	1.274	353	452	551	-			2	4	20.449	16.360
April	6.614	6.781	4.427	2.427	5.239	4.620	93	-	1.311	2.177	560	572	461	-			-	9	18.705	16.586
Mei	7.130	6.842	4.803	1.937	2.873	3.784	239	-	1.687	1.196	517	379	747	-			2	6	17.998	14.144
Juni	5.798	5.155	3.104	3.590	3.361	4.430	240	-	1.657	1.539	457	333	416	180	176		14	5	15.223	15.232
Juli	6.365	5.848	4.291	3.814	4.354	5.655	262	-	1.657	1.663	643	567	671	301	623	1.075	31	-	18.897	18.923
Aug	6.881	7.227	5.631	5.796	5.145	6.615	485	-	1.894	2.118	510	374	1.119	638	1.221	1.205	24	-	22.910	23.973
Sept	6.969	6.336	5.136	5.558	5.555	5.796	272	-	1.767	1.874	684	482	1.142	513	1.153	882	7	1	22.685	21.442
Oct	5.748	5.472	3.438	3.240	4.588	4.505	213	-	1.426	1.638	406	529	834	467	1.150	850	24	-	17.827	16.701
Nov	5.386	5.484	3.117	3.976	4.648	4.625	86	-	1.382	1.488	454	420	948	490	852	-	1	2	16.874	16.485
Dec	5.800	5.596	3.059	3.884	4.323	4.689	43	96	1.489	1.324	1.009	636	1.457	842	1.085	-	-	-	18.265	17.067
Tot.	76.943	73.692	51.478	47.864	53.976	56.817	2.951	2.388	18.285	18.513	6.366	5.806	8.980	4.150	6.260	4.012	112	40	225.351	213.282

Kosten

De totale kosten zijn in 2018 ten opzichte van 2017 marginaal toegenomen met US\$ 227K (circa 2%). De toename van de navolgende kosten liggen hieraan ten grondslag, t.w.:

- a) Toename van de personeelskosten;
- b) Toename van de onderhoudskosten;
- c) Toename van de overige bedrijfskosten.

Personeelskosten

De personeelskosten zijn toegenomen met US\$ 308K in 2018. Deze toename is voornamelijk te wijten aan o.a. het aantrekken van nieuw personeel, individuele loonaanpassingen c.q. uitbetaling van periodieke toekenningen over 2016 en 2017 in 2018.

Onderhoudskosten

De verklaring van de toename is als volgt:

In 2018 zijn er diverse onderhoudsprojecten uitgevoerd, m.n.:

- 1. Onderhoud airco's. Per maart 2018 overeenkomst aangegaan met RAYA's koeltechniek;
- 2. Onderhoud Hefbomen;
- 3. Onderhoud dienstvoertuigen, vanwege verouderd wagenpark;
- 4. Terreinontbossing en o.a. ophalen sloten;
- 5. Onderhoud gebouwen, waaronder schilderwerkzaamheden brandweerkazerne.

Afschrijvingen

De afname (US\$ 670K) is voornamelijk veroorzaakt door het wegvallen van de afschrijving op de landingsbaan, en wel op dat deel van de boekwaarde vóór de rehabilitatie in 2012. Dit deel was per ultimo 2017 volledig afgeschreven. De jaarlijkse afschrijving was US\$ 408K.

Overige bedrijfskosten

De verklaring van de toename is als volgt:

- 1. Verhoogde advertentie- en reclame-activiteiten (Courtesy commercials, United Business Fair);
- 2. Automatiseringskosten: kosten aanleg glasvezelkabel;
- 3. Windows licentie, licentiekosten i.v.m. verlenging antivirussoftware.

3. FINANCIËLE POSITIE

3.1 Vermogensstructuur

Samenvatting van de balans:

	31-12-2018 US\$	31-12-2017 US\$
Beschikbaar op lange termijn		
Eigen vermogen	23.711.918	26.331.148
Voorzieningen	1.540.019	1.650.514
Langlopende schulden	2.961.616	14.233.226
	28.213.553	42.214.888
Vastgelegd op lange termijn		
Materiële vaste activa	-45.180.752	-45.869.767
Werkkapitaal	<u>-16.967.199</u>	<u>-3.654.879</u>

Het werkkapitaal is als volgt opgebouwd:

	31-12-2018 US\$	31-12-2017 US\$
Vlottende activa		
Vorraden	122.955	54.427
Debiteuren	1.410.342	1.281.182
Overige vorderingen en transitoria	497.388	372.852
Liquide middelen	570.798	1.437.397
	2.601.483	3.145.858
Kortlopend deel langlopende schulden	-13.241.287	-1.523.237
Overige schulden en transitoria	-6.327.395	-5.277.500
Werkkapitaal	<u>-16.967.199</u>	<u>-3.654.879</u>

3.2 Werkzaam vermogen

De opstelling van het werkzaam vermogen heeft tot doel te komen tot een beoordeling van het resultaat in relatie tot het in de onderneming werkzaam eigen en rentedragend lang en kort vreemd vermogen. Dit vermogen wordt als volgt bepaald:

	31-12-2018 US\$	31-12-2017 US\$
Vaste activa	45.180.752	45.869.767
Vlottende activa	2.601.483	3.145.858
	47.782.235	49.015.625
Af: Overige schulden en transitoria	-6.327.395	-5.277.500
Werkzaam vermogen	<u>41.454.840</u>	<u>43.738.125</u>
Dit vermogen wordt als volgt gefinancierd:		
Eigen vermogen	23.711.918	26.331.148
Voorzieningen	1.540.019	1.650.514
Langlopende schulden	2.961.616	14.233.226
Kortlopend deel langlopende schulden	13.241.287	1.523.237
	<u>41.454.840</u>	<u>43.738.125</u>

4. VASTSTELLING JAARREKENINGEN

Volgens artikel 24 moet door de Raad van Commissarissen de jaarrekening aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter beoordeling en vaststelling worden aangeboden. De jaarrekeningen over 2005 en 2006 zijn op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders goedgekeurd en vastgesteld op 20 mei 2010. De jaarrekeningen na 2006 zijn nog niet vastgesteld.

5. MEERJARENOVERZICHT

BALANSEN

	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016
	US\$	US\$	US\$
Vaste activa	45.180.752	45.869.767	47.724.988
Vlottende activa	2.601.483	3.145.858	3.831.070
	<u>47.782.235</u>	<u>49.015.625</u>	<u>51.556.058</u>
Eigen vermogen	23.711.918	26.331.148	29.586.409
Voorzieningen	1.540.019	1.650.514	1.741.248
Langlopende schulden	2.961.616	14.233.226	13.448.440
Kortlopende schulden	19.568.682	6.800.737	6.779.961
	<u>47.782.235</u>	<u>49.015.625</u>	<u>51.556.058</u>

WINST- EN VERLIESREKENINGEN

Opbrengsten	10.905.158	10.151.667	10.594.799
Kosten	<u>-11.811.703</u>	<u>-11.583.719</u>	<u>-13.391.923</u>
Bedrijfsresultaat	-906.545	-1.432.052	-2.797.124
Financiële baten en lasten	<u>-1.709.524</u>	<u>-1.820.048</u>	<u>-849.313</u>
Resultaat vóór belastingen	-2.616.069	-3.252.100	-3.646.437
Inkomstenbelasting	-	-	-
Netto-resultaat	<u>-2.616.069</u>	<u>-3.252.100</u>	<u>-3.646.437</u>

6. INKOMSTENBELASTING POSITIE

Er bestaan in de jaarrekening van N.V. Luchthavenbeheer geen verschillen tussen bedrijfseconomische en fiscale waardering.

Over het boekjaar 2018 is de vennootschap geen inkomstenbelasting verschuldigd, vanwege het geleden verlies. Wij merken op dat de aangifte inkomstenbelasting van N.V. Luchthavenbeheer vanaf 2004 plaatsvindt in Amerikaanse dollars (US\$).

Per 31 december 2018 had de vennootschap een vordering groot US\$ 2.041 aan inkomstenbelasting, welk bedrag als volgt is opgebouwd:

Jaar	Verschuldigde inkomsten- belasting US\$	Betaald US\$	Te vorderen US\$
2000	-	1.350	1.350
2003	-	691	691
		<u>2.041</u>	<u>2.041</u>

De opbouw van de aanwezige compensabele verliezen van voorgaande jaren ziet er als volgt uit:

Jaar	Fiscaal verlies US\$	Gecompenseerd US\$	Saldo US\$	Verrekenbaar tot en met
2006	68.846	68.846	-	-
2007	1.141.419	1.141.419	-	-
2008	444.535	444.535	-	-
2009	4.079.208	4.079.208	-	-
2010	5.012.896	5.012.896	-	-
2011	348.204	348.204	-	-
2012	3.552.218	3.068.048	484.170	2019
2014	4.917.070	-	4.917.070	2021
2015	3.723.965	-	3.723.965	2022
2016	3.646.437	-	3.646.437	2023
2017	3.252.100	-	3.252.100	2024
	<u>30.186.898</u>	<u>14.163.156</u>	<u>16.023.742</u>	

Met eventuele verschillen (koersverschillen en overige verschillen) die kunnen ontstaan bij de afwikkeling van de belastingschuld (vordering), is geen rekening gehouden. Eventuele verschillen zullen verwerkt worden op het moment van afwikkeling van de belastingschuld (vordering).

N.V. Luchthavenbeheer

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2018 (vóór resultaatbestemming)

	Note	31-12-2018		31-12-2017	
		US\$	US\$	US\$	US\$
<u>ACTIVA</u>					
VASTE ACTIVA					
Materiële vaste activa	5		45.180.752		45.869.767
VLOTTENDE ACTIVA					
Vorraden	6	122.955		54.427	
Debiteuren	7	1.410.342		1.281.182	
Overige vorderingen en transitoria	8	497.388		372.852	
Liquide middelen	9	570.798		1.437.397	
			2.601.483		3.145.858
			47.782.235		49.015.625
<u>PASSIVA</u>					
EIGEN VERMOGEN					
Geplaatst en gestort kapitaal	10.1	184.346		184.346	
Agioreserve	10.2	6.718.319		6.718.319	
Schenking koelcellen	10.3	11.551		14.712	
Schenking reh. Johan Adolf					
Pengel Luchthaven	10.4	36.658.462		36.658.462	
Resultaat voorgaande jaren	10.5	-17.244.691		-13.992.591	
Resultaat lopend jaar		-2.616.069		-3.252.100	
			23.711.918		26.331.148
VOORZIENINGEN	11		1.540.019		1.650.514
LANGLOPENDE SCHULDEN	12		2.961.616		14.233.226
KORTLOPENDE SCHULDEN	13				
Kortlopend deel langlopende schulden	13.1	13.241.287		1.523.237	
Overige schulden en transitoria	13.2	6.327.395		5.277.500	
			19.568.682		6.800.737
			47.782.235		49.015.625

N.V. Luchthavenbeheer

WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2018

	Note	2018		2017	
		US\$	US\$	US\$	US\$
OPBRENGSTEN					
Exploitatie-inkomsten	14	10.764.747		10.129.876	
Overige baten		<u>140.411</u>		<u>21.791</u>	
			10.905.158		10.151.667
KOSTEN					
Personeelskosten	15	6.331.352		6.023.037	
Onderhoudskosten	16	1.096.433		805.920	
Afschrijvingen	17	2.476.662		3.147.032	
Overige bedrijfskosten	18	<u>1.907.256</u>		<u>1.607.730</u>	
			<u>11.811.703</u>		<u>11.583.719</u>
Bedrijfsresultaat			-906.545		-1.432.052
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN					
	19				
Interestbaten en -lasten	19.1	-1.434.354		-1.383.602	
Koersverschillen	19.2	<u>-275.170</u>		<u>-436.446</u>	
			<u>-1.709.524</u>		<u>-1.820.048</u>
Resultaat vóór belastingen			-2.616.069		-3.252.100
Inkomstenbelasting			-		-
Netto-resultaat			<u>-2.616.069</u>		<u>-3.252.100</u>

N.V. Luchthavenbeheer

KASSTROOMOVERZICHT OVER 2018

	2018		2017	
	US\$	US\$	US\$	US\$
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		-906.545		-1.432.052
Aanpassingen voor:				
- Afschrijvingen	2.476.662		3.147.032	
- Afschrijvingen op desinvesteringen	-55.907		-	
- Voorzieningen	-110.495		-90.734	
		2.310.260		3.056.298
Verandering in werkkapitaal:				
-Voorraden	-68.528		10.715	
-Debiteuren	-129.160		366.547	
-Overige vorderingen en transitoria	-124.536		-22.504	
-Overige schulden en transitoria	1.049.895		24.195	
		727.671		378.953
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		2.131.386		2.003.199
Interestbaten en -lasten		-1.434.354		-1.383.602
		697.032		619.597
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen in materiële vaste activa	-1.787.647		-1.291.811	
Desinvesteringen	55.907		-	
		-1.731.740		-1.291.811
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Langlopende schulden	-11.271.610		784.786	
Kortlopend deel langlopende schulden	11.718.050		-3.419	
Verandering in het eigen vermogen	-3.161		-3.161	
		443.279		778.206
Netto kasstroom		-591.429		105.992
Koersverschillen		-275.170		-436.446
Mutatie liquide middelen		-866.599		-330.454
Liquide middelen begin boekjaar		1.437.397		1.767.851
Liquide middelen einde boekjaar		570.798		1.437.397

N.V. Luchthavenbeheer

ALGEMENE TOELICHTING

1. ALGEMEEN

Missie: "Het beheren, exploiteren en ontwikkelen van luchthavens in Suriname".

Visie: "Samen met ons gemotiveerd personeel streven wij ernaar om op een klantgerichte, veilige en innovatieve wijze de toonaangevende luchthaven te zijn, die de regio verbindt".

Oprichting en bedrijfsactiviteiten

Door de Raad van Ministers is op 7 maart 1995 (missive no. 143 RvM) de verzelfstandiging van de J.A. Pengel Internationale Luchthaven te Zanderij goedgekeurd. Publicatie van de "Wet verzelfstandiging Johan Adolf Pengel Internationale Luchthaven" in het staatsblad van de Republiek Suriname vond plaats op 22 maart 1997, na te zijn goedgekeurd door de Nationale Assemblée d.d. 12 maart 1997. De formele overdracht van de eigendommen van de Staat Suriname op de J.A. Pengel Internationale Luchthaven aan de N.V. Luchthaven Zanderij vond plaats na de inwerkingtreding van deze wet. N.V. Luchthaven Zanderij is op 9 maart 1994 opgericht. Haar activiteiten omvatten hoofdzakelijk:

- Het exploiteren en beheren van luchthavens, het aanleggen, het onderhouden, het ontwikkelen en het exploiteren van luchthaventerreinen en de daarbij behorende faciliteiten ten behoeve van het luchtverkeer;
- Het verrichten van alle andere handelingen van commerciële of financiële aard, welke verband houden met het luchthavenbedrijf, waaronder begrepen het samenwerken met of deelnemen in andere ondernemingen met een aanverwant doel;
- Het ontplooiën van alle activiteiten, die met het voorgaande verband houden of daaraan bevorderlijk kunnen zijn.

Per 1 januari 1998 is de naam van de vennootschap gewijzigd in N.V. Luchthavenbeheer.

CONTINUÏTEIT VAN DE ONDERNEMING

De vennootschap heeft de afgelopen jaren structurele verliezen geleden, waardoor per 31 december 2018 gecumuleerd het verliessaldo neerkomt op een bedrag groot US\$ 19.860.760. Per jaareinde 2018 is er tevens sprake van een negatief werkkapitaal groot US\$ 17 miljoen (per eind 2017 negatief US\$ 3,6 miljoen).

Deze omstandigheden doen gerede twijfels ontstaan over de continuïteit van de vennootschap. Aangezien de overheid de enige aandeelhouder is, de vennootschap bij wet is ingesteld en gezien de doelstelling van de vennootschap wordt verondersteld dat de financiering van de verliezen van de vennootschap door de overheid wordt gecontinueerd, waardoor de voortzetting van de onderneming voorsnog niet onzeker is. De doelstellingen van de vennootschap omvatten o.a. het exploiteren en beheren van luchthavens, het aanleggen, het onderhouden, het ontwikkelen en het exploiteren van luchthaventerreinen en de daarbij behorende faciliteiten ten behoeve van het luchtverkeer. Hierdoor bestaat er, ondanks de verliezen van de afgelopen jaren, geen gerede twijfel over de continuïteitsveronderstelling bij de vennootschap. Als gevolg hiervan zijn de toegepaste grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de vennootschap gebaseerd op het continuïteitsbeginsel.

2. GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Grondslag voor opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaand jaar.

Grondslagen van waardering

Algemeen

Voor zover in het onderstaande niet anders is vermeld, worden activa en passiva tegen de nominale waarde gewaardeerd. Hierbij wordt op vorderingen indien dit noodzakelijk is, een voorziening in mindering gebracht.

Materiële vaste activa

Het terrein, de gebouwen en opstallen zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgingsprijs in 1992.

De overige materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de historische aanschafwaarde.

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de desbetreffende materiële vaste activa.

Op gebouwen wordt afgeschreven op basis van de verkrijgingsprijs gebaseerd op een taxatie in Surinaamse guldens, uitgevoerd in 1992 door de Commissie Aankoop Gebouwen en Terreinen van het Ministerie van Handel en Industrie. Op de overige materiële vaste activa wordt afgeschreven op basis van de verkrijgingprijs. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur van de betreffende activa.

Vertrekhal

Per 15 juli 2016, heeft door tussenkomst van de overheid en na lang onderhandelen, de juridische overdracht van de vertrekhal plaatsgevonden.

De overname van de unit-verhuur heeft plaatsgevonden in augustus 2017 en de parkeerplaats in november 2017. De overname van de Sabakoe Lounge is per rapportagedatum nog niet geformaliseerd. Intussen is deze verhuisd naar een nieuwe locatie. Het ligt in de bedoeling een aanbesteding te houden voor de exploitatie van een nieuwe lounge. Door N.V. Luchthavenbeheer is daarvoor een commissie benoemd, met het uiteindelijke doel aantrekken van een nieuwe exploitant. De huidige Sabakoe Lounge, met als exploitant de S.L.M., wordt dus afgebouwd. De Terminal fee is nog steeds een discussiepunt tussen partijen. Verder staat nog overeind dat zolang de terminal fee nog wordt geïnd door de SLM, zij zullen zorgdragen voor de kosten voor nutsvoorzieningen.

Vanaf 2017 zijn er bestedingen gedaan ten behoeve van de vertrekhal. Echter, heeft de doorbelasting naar de diverse activa-posten nog niet plaatsgehad, met dien verstande dat er met eventuele afschrijving op desbetreffende activa geen rekening is gehouden. Na oplevering zal de afschrijving, op basis van de vastgestelde aanschafwaarde, plaatsvinden.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen gemiddelde inkooprijzen. Voor incourantheid wordt een voorziening getroffen.

Voorzieningen

De voorziening medische kosten en onderstandsregeling gepensioneerden is gevormd ter dekking van de kosten uit hoofde van de aanvullende ziektekostenverzekering en de kosten als gevolg van de regeling onderstandsuitkeringen ten behoeve van gepensioneerden. De hoogte van de voorziening is voor het laatst in 2010 vastgesteld door de actuaris, als de contante waarde van de jaarlijks verwachte premiekosten en onderstandsuitkeringen, met inachtneming van de actuariële grondslagen en veronderstellingen.

De in de jaarrekening op te nemen voorziening is vastgesteld door de in de bovenstaande zin bedoelde verplichting te egaliseren over de toekomstige diensttijd van de nog actieve werknemers.

Grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de exploitatie-inkomsten en de kosten en andere lasten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen worden verantwoord zodra zij voorzienbaar zijn.

De afschrijvingen worden gebaseerd op de historische aanschafwaarde c.q. verkrijgingsprijs.

De afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur.

Exploitatie-inkomsten

Onder exploitatie-inkomsten worden verstaan de aan derden in rekening gebrachte bedragen voor in het verslagjaar geleverde diensten onder aftrek van eventuele kortingen.

Kosten

De kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Belastingen

De belasting over het resultaat wordt berekend door toepassing van het geldende tarief op het resultaat over het boekjaar. De aangifte inkomstenbelasting vindt plaats in US\$.

De schuld met betrekking tot de 'Af te dragen omzetbelasting' bedraagt per 2018 US\$ 244K. Middels een betalingsregeling is in 2018 een aanvang gemaakt met het inlopen van de achterstand in afdracht tot en met 2016. Tegelijkertijd worden de vervolgafrachten voldaan. Conform voornoemde betalingsregeling is de achterstand in afdracht over 2016, per maart 2019, volledig ingelopen. Per rapportagedatum zijn de aangiftes, met betrekking tot de periode ná 2016, in behandeling bij de fiscalist. De afhandeling is in de afrondende fase.

3. TRANSACTIES IN VREEMDE VALUTA

Presentatie, rapportage en functionele valuta

De posten in de jaarrekening worden gewaardeerd tegen de valuta van de economische omgeving waarin de vennootschap haar activiteiten voornamelijk uitoefent. De jaarrekening is opgesteld in US\$; dit is zowel de functionele als de presentatie- en rapportagevaluta van de vennootschap.

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta

Monetaire activa en monetaire passiva luidende in valuta anders dan de US\$ worden omgerekend tegen de jaareinde koers zoals genoteerd door de Centrale Bank van Suriname.

De uit de omrekening voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

De gehanteerde koersen per 31 december zijn als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	SRD	SRD
US\$	7,52	7,52
Euro	8,52	8,79

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de geldende koers op het moment van afwikkeling.

4. GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit banktegoeden en kasmiddelen.

Belastingen, rentebaten en soortgelijke opbrengsten, alsmede de rentelasten en soortgelijke kosten worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

N.V. Luchthavenbeheer

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

VASTE ACTIVA

5. Materiële vaste activa

De mutaties in de materiële vaste activa zijn in onderstaand schema als volgt samengevat:

	Terreinen US\$	Terrein- verbetering US\$	Landingsbaan US\$	Gebouwen en opstallen US\$	Machines en installaties US\$	Transport- middelen US\$	Inventaris US\$	Onderhanden werken US\$	Totaal US\$
1 januari 2018									
Aanschafwaarde	181.458	10.040.688	24.791.485	27.306.524	13.525.704	2.536.464	1.010.574	273.807	79.666.704
Cum. Afschrijvingen	-	-1.433.959	-13.313.462	-3.543.814	-12.741.010	-1.907.246	-857.446	-	-33.796.937
	<u>181.458</u>	<u>8.606.729</u>	<u>11.478.023</u>	<u>23.762.710</u>	<u>784.694</u>	<u>629.218</u>	<u>153.128</u>	<u>273.807</u>	<u>45.869.767</u>
Mutaties									
Correctie	-	-	-	-	-59.284	-	59.284	-	-
Investerings	-	14.064	-	-	169.047	803.656	90.916	709.964	1.787.647
Desinvesteringen	-	-	-	-	-8.941	-4.393	-42.573	-	-55.907
Afschrijvingen	-	-219.212	-1.250.960	-435.687	-202.848	-307.630	-60.325	-	-2.476.662
Afschrijving op desinveste- ringen	-	-	-	-	8.941	4.393	42.573	-	55.907
	<u>-</u>	<u>-205.148</u>	<u>-1.250.960</u>	<u>-435.687</u>	<u>-93.085</u>	<u>496.026</u>	<u>89.875</u>	<u>709.964</u>	<u>-689.015</u>
31 december 2018									
Aanschafwaarde	181.458	10.054.752	24.791.485	27.306.524	13.626.526	3.335.727	1.118.201	983.771	81.398.444
Cum. Afschrijvingen	-	-1.653.171	-14.564.422	-3.979.501	-12.934.917	-2.210.483	-875.198	-	-36.217.692
	<u>181.458</u>	<u>8.401.581</u>	<u>10.227.063</u>	<u>23.327.023</u>	<u>691.609</u>	<u>1.125.244</u>	<u>243.003</u>	<u>983.771</u>	<u>45.180.752</u>
Afschrijvingspercentage	-	5%	6 2/3%	2%	20%	25%	20%	-	-

Transportmiddelen en inventaris dienen als zekerheid voor de kredietfaciliteiten ten behoeve van De Surinaamse Bank N.V. en zijn in fiduciaire eigendom aan de bank overgedragen.

Terreinen

Door de overheid is aan N.V. Luchthaven Zanderij op 27 maart 1997 concessie verleend op het terrein groot 836.4 ha., voor het exploiteren van de Johan Adolf Pengel Internationale Luchthaven. De duur van de concessie is 25 jaar. Voornoemde commitment is per 26 februari 2013 omgezet in "recht van grondhuur" voor de duur van 40 (veertig) jaren.

Landingsbaan

Per 31 maart 2012 zijn de infrastructurele werken, welke in het kader van de rehabilitatie van de Johan Adolf Pengel Internationale Luchthaven zijn uitgevoerd, opgeleverd. Met de oplevering is een totale aanneemsom van Euro 27.692.858 (omgerekend US\$ 36.658.462) gemoeid. De materiële vaste activa zijn voor het totaal bedrag van US\$ 36.658.462 geactiveerd in 2012, waarvan de activapost "Landingsbaan" voor het bedrag van US\$ 18.671.040, deel uitmaakt. De aanschafwaarde tot boekjaar 2012 was US\$ 6.120.445. Voornoemd project is uitgevoerd door M.N.O. Vervat B.V. en vloeit voort uit het verdrag tussen Suriname en Nederland, waarbij een bedrag van Euro 28.000.000, door tussenkomst van het Ministerie van Financiën aan de landsbegroting is toegevoegd en gealloceerd voor onze internationale luchthaven. Het hoofddoel was noodzakelijke infrastructurele werken uit te voeren op onze internationale airport.

Gebouwen en opstallen

Onder de gebouwen en opstallen zijn opgenomen bestedingen betreffende: het project "Bouw nieuwe aankomsthal J.A. Pengel Internationale Luchthaven", personeelsgym, koelcellen, nieuwe verkeerstoren en de gebouwen en opstallen. Het totaal bedrag van de bestedingen bedraagt ultimo 2018 US\$ 27.306.524, waarvan onder andere US\$ 19.809.410 betrekking heeft op de aankomsthal en US\$ 804.269 op de nieuwe verkeerstoren. In 2018 zijn er geen bestedingen geweest. De werken in uitvoering bedragen per ultimo 2018 US\$ 6.664.165. Dit was ook de stand per 31 december 2017.

Koelcellen

In 2002 hebben de Republiek China en de Republiek Suriname een overeenkomst getekend betreffende een schenking voor de bouw van koelcellen op de J.A. Pengel Internationale Luchthaven, met uitzondering van het gebouw en aanverwante werken. Per eind 2006 zijn deze bouwkosten geactiveerd onder gebouwen en opstallen voor een totaal bedrag groot US\$ 532.084, waarvan US\$ 52.668 een schenking betreft. De cumulatieve afschrijvingen betreffende de koelcellen (dat gedeelte dat de schenking betreft) bedragen ultimo 2018 US\$ 37.920. De afschrijvingskosten over 2018 bedragen US\$ 3.161.

De gepleegde investeringen, met betrekking tot koelcellen, hebben betrekking op het upgraden van deze faciliteit tot volwaardige cargo faciliteiten, door het toevoegen van een security screening post en het volledig afsluiten van deze ruimte tot een cargo loads. Er is een cargo pallet scan overgenomen van de Amerikaanse ambassade. Met deze additionele faciliteiten voldoet de luchthaven niet alleen aan de internationale standaarden, maar zorgt dit voor een additionele inkomstenpost.

Verkeerstoren

De gepleegde investeringen met betrekking tot de nieuwe verkeerstoren zijn in verband met de afronding van bouwwerkzaamheden, die ertoe hebben geleid dat deze faciliteit begin 2017 in gebruik is genomen. Met deze ingebruikname hebben de luchtverkeersleiders beter zicht op het platform, toegang tot nieuwer apparatuur en betere werkomstandigheden. Hiermee is de veiligheid van de luchthaven aan de vliegrijde verhoogd.

Transportmiddelen

Behelst hoofdzakelijk de aanschaf van de 2 (twee) brandweervoertuigen, die in 2017 en 2018 zijn aangeschaft, ten laste van de kredietfaciliteit bij de Surinaamsche bank N.V. De totale aanschafwaarde is US\$ 1,2M. Verder zijn er een 8 (acht) tal nieuwe dienstvoertuigen aangeschaft(in 2017/2018) voor totaal US\$ 271K, vanwege vervanging van oude voertuigen, die reeds volledig zijn afgeschreven.

Onderhanden werken

De bestedingen, voornamelijk in verband met de werken in uitvoering vertrekhal, zijn opgenomen onder de post 'Onderhanden werken'. De bestedingen zijn zowel ten laste van de aangegane kredietfaciliteit met de Surinaamsche Bank N.V., als uit eigen middelen gepleegd. Na oplevering van de diverse projecten, zullen de desbetreffende activa worden doorbelast, waarbij de (jaarlijkse) afschrijving, vanaf dat moment, zal plaatsvinden.

Schenkeningen koelcellen (geactiveerd)

Deze post behelst het gedoneerd deel met betrekking tot de bouw van de koelcellen. De totale bouwkosten bedroegen US\$ 532.084, waarvan het gedoneerd deel US\$ 52.668 bedraagt. De jaarlijkse afschrijving is 6%, gelijk aan US\$ 3K.

Schenkeningen rehabilitatie Johan Adolf Pengel Luchthaven (geactiveerd)

In het kader van de rehabilitatie van de Johan Adolf Pengel Internationale Luchthaven zijn er, van overheidswege, infrastructurele werken uitgevoerd voor de totale aanneemsom van Euro 27.692.858 (omgerekend US\$ 36.658.462). Geplaatst onder de post 'Eigen Vermogen' is de activering als volgt, t.w.:

Terreinverbetering

Rehabilitatie parkeerhaven	US\$ 2,9M
MNO-kosten rehabilitatie parkeerhaven	US\$ 6,0K

Landingsbaan en Apron

Rehabilitatie landingsbaan	US\$ 13,7M
Rehabilitatie Apron	US\$ 1,6M
MNO-kosten rehabilitatie landingsbaan en Apron	US\$ 3,2M

Gebouwen en Opstallen

CAC-gebouw	US\$ 3,4M
MNO-kosten CAC-gebouw	US\$ 6,0K

Machines en Installaties

Vliegveldverlichtingsinstallatie landingsbaan	US\$ 6,7M
Vliegveldverlichtingsinstallatie Apron	US\$ 9,0K
Parkeersysteem en verlichtingsinstallatie	US\$ 7,0K
MNO-kosten electra werken	US\$ 1,7M

VLOTTENDE ACTIVA

6. Voorraden

	31-12-2018	31-12-2017
	US\$	US\$
Vorraden brandweer	93.705	10.175
Vorraden technische dienst	12.880	22.597
Vorraad brandstof	4.905	6.912
Overige voorraden	11.465	14.743
	<u>122.955</u>	<u>54.427</u>

7. Debiteuren

	31-12-2018	31-12-2017
	US\$	US\$
Debiteuren	2.063.178	1.934.018
Voorziening voor oninbaarheid	-652.836	-652.836
	<u>1.410.342</u>	<u>1.281.182</u>

8. Overige vorderingen en transitoria

	31-12-2018	31-12-2017
	US\$	US\$
Aanbetaling scanners	298.507	20.108
Aanbetaling nieuw computer systeem	81.671	-
Vooruitbetaalde premie brandverzekering	41.403	59.802
Personeelsvoorschotten	20.648	20.081
Vooruitbetaling airport liability insurance	20.520	15.390
Rekening-courant SOL	5.557	4.196
Vooruitbetaling SOR-premie 2019	4.856	-
Vooruitbetaling kosten account view	2.722	-
Inkomstenbelasting	2.041	2.041
Deposito's	1.696	1.696
Vooruitbetaling verzekering voertuigen	609	258
Vooruitbetaalde SZF-premie gepensioneerden	580	8.527
Vooruitbetaling Izusu Cargo 2WD pickup	-	39.500
Aanbetaling Oshkosh brandweervoertuig	-	110.349
Vooruitbetaling blusmateriaal	-	59.845
Vooruitbetaling uniform- en werkkleding	-	14.042
Rekening-courant Luchtvaartdienst	-	1.128
Overige	16.578	15.889
	<u>497.388</u>	<u>372.852</u>

Alle huidige en toekomstige vorderingen zijn gecedeerd aan De Surinaamsche Bank N.V.

9. Liquide middelen

	31-12-2018	31-12-2017
	US\$	US\$
De Surinaamsche Bank N.V.	548.944	1.245.491
FinaBank N.V.	743	-
Kassen	20.697	41.847
Kruisposten	414	150.059
	<u>570.798</u>	<u>1.437.397</u>

Garantiestelling bij de Surinaamsche Bank N.V. voor een bedrag groot SRD 100.000.

PASSIVA

10. EIGEN VERMOGEN

10.1 Geplaatst en gestort kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt SRD 140.000 en is verdeeld in 10 prioriteitsaandelen van elk nominaal SRD 10 en 139.900 gewone aandelen van elk nominaal SRD 1.

Door de Staat wordt in het maatschappelijk kapitaal deelgenomen voor een bedrag van SRD 73.000 en dienovereenkomstig zijn bij haar geplaatst 10 (tien) prioriteitsaandelen, elk met een nominale waarde van SRD 10 en 72.900 gewone aandelen, elk met een nominale waarde van SRD 1. De storting heeft plaatsgevonden door de inbreng van materiële vaste activa ter waarde van SRD 73.282.

Door de Nationale Ontwikkelingsbank Suriname N.V. wordt in het maatschappelijk kapitaal deelgenomen voor een bedrag van SRD 1 en dienovereenkomstig is bij haar geplaatst 1 (één) gewoon aandeel met een nominale waarde van SRD 1.

Aan elk prioriteitsaandeel zijn 10 (tien) stemmen verbonden, terwijl voor elk gewoon aandeel slechts 1 (één) stem kan worden uitgebracht.

Per 31 december 2017 is SRD 73.001 geplaatst en volgestort. Het oorspronkelijk geplaatst- en gestort aandelenkapitaal bedroeg Sf 73.001.000. Omgezet tegen de toen geldende koers (historische koers) van Sf 396 voor US\$ 1, komt dit neer op US\$ 184.346.

10.2 Agioreserve

Hieronder is opgenomen het totaal besteed bedrag groot US\$ 6.718.319 van het project Rehabilitatie Internationale Luchthaven Johan Adolf Pengel dat per 31 december 2002 is opgeleverd. De financiering van het project heeft plaatsgevonden lastens de Nederlandse verdragsmiddelen voor Suriname. Het resterend deel betreft het bedrag dat boven pari is gestort bij de uitgifte van aandelen bij de oprichting van de vennootschap.

10.3 Schenking koelcellen

Hieronder is opgenomen de donatie van de Republiek China aan de Republiek Suriname betreffende de bouw van koelcellen. De totale bouwkosten bedroegen US\$ 532.084, waarvan US\$ 52.668 (6.270.000 Yuan) een schenking betreft.

	2018 US\$	2017 US\$
Stand per 1 januari	14.712	17.873
Af: vrijval als gevolg van afschrijvingen	-3.161	-3.161
Stand per 31 december	<u>11.551</u>	<u>14.712</u>

10.4. Schenking rehabilitatie Johan Adolf Pengel Luchthaven

Deze post heeft betrekking op de infrastructurele werken, welke in het kader van de rehabilitatie van de Johan Adolf Pengel Internationale Luchthaven zijn uitgevoerd.

Vanwege het ontbreken van een definitief besluit van het ministerie van Financiën over het project in het bijzonder over de voorwaarden is de totale aanneemsom van Euro 27.692.858 (Omgerekend US\$ 36.658.462) geparkeerd onder de post "Eigen Vermogen" onder de noemer "Schenking rehabilitatie Johan Adolf Pengel Luchthaven".

Per verslagdatum was er nog geen formeel overdrachtsdocument beschikbaar. Vanuit het ministerie van Financiën is eerder genoemd document toegezegd. Vooruitlopend daarop heeft de verwerking zoals hierboven omschreven plaatsgevonden.

10.5 Resultaat voorgaande jaren

Het verloop hiervan is in onderstaand schema weergegeven:

	2018 US\$	2017 US\$
Stand per 1 januari	-13.992.591	-10.346.154
Bij: resultaat voorgaand jaar	-3.252.100	-3.646.437
Stand per 31 december	<u>-17.244.691</u>	<u>-13.992.591</u>

11. VOORZIENINGEN

	31-12-2018 US\$	31-12-2017 US\$
Voorziening medische kosten en onderstandsregeling gepensioneerden	<u>1.540.019</u>	<u>1.650.514</u>

Voorziening medische kosten en onderstandsregeling gepensioneerden

Onder deze post is opgenomen een voorziening voor dekking van de kosten uit hoofde van de aanvullende ziektekostenverzekering en de kosten als gevolg van de regeling onderstandsuitkeringen ten behoeve van de gepensioneerden. Eveneens is hierin opgenomen een aanvullende dekking voor eventuele medische kosten van gepensioneerden verzekerd bij SZF.

Ten aanzien van het dienstjaar 2018 is, met betrekking tot de voorziening medische kosten en onderstandsregeling gepensioneerden, wederom geen toevoeging (dotatie) geweest. Kosten ten behoeve van gepensioneerden, zijn evenals voorgaande jaren, wel ten laste gebracht van (c.q. onttrokken aan) de voorzieningspost.

Het verloop hiervan is als volgt:

	2018	2017
	US\$	US\$
Stand per 1 januari	1.650.514	1.741.248
Dotatie / vrijval	-	-
	1.650.514	1.741.248
Bestedingen	-110.495	-90.734
Stand per 31 december	1.540.019	1.650.514

12. LANGLOPENDE SCHULDEN

De specificatie van deze post is als volgt:

	31-12-2018	31-12-2017
	US\$	US\$
Schuld N.V. Nationaal Uitvoeringsbedrijf (N.V. NUB)	-	11.747.956
Lening De Surinaamsche Bank N.V.	1.832.174	1.355.828
Schuld Civiel Bouw Technisch Bedrijf Suriname N.V. (Cibotes N.V.)	1.129.442	1.129.442
	2.961.616	14.233.226

12.1 Lening De Surinaamsche Bank N.V.

Hieronder is opgenomen het langlopend gedeelte van de door De Surinaamsche Bank N.V. Per 14 november 2017 verstrekte US\$-investeringskrediet, ten bedrage van US\$ 2.571.000 tegen een rentepercentage van 6½%. De maandelijkse aflossing bedraagt US\$ 25.080 (inclusief de verschuldigde rente).

Voormeld investeringskrediet is ter financiering van het volgende:

- De aankoop van een nieuwe brandweervoertuig;
- Upgrading van de vertrekfaciliteiten;
- Afwikkeling lopende investeringskrediet.

Het krediet is gedekt door:

- a. Fiduciaire eigendomsoverdracht aan De Surinaamsche Bank N.V. van alle huidige en toekomstige inventarisgoederen bestaande uit transportmiddelen, brandweervoertuig, machines, installaties etc., zich bevindende in het pand aan de Wayambostraat 5 en aan de Luchthavenlaan 1, of waar dan ook in Suriname.
- b. Cessie aan De Surinaamsche Bank N.V. van alle huidige en toekomstige vorderingen op derden.

12.2 Schuld Civiel Bouw Technisch Bedrijf Suriname N.V. (Cibotes N.V.)

Hieronder is opgenomen het langlopend gedeelte van de financiering verstrekt door Cibotes N.V., inzake onderhoudswerkzaamheden in- en rondom het luchthavencomplex en overige infrastructurele werken, alsmede renovatie van de brandweerkazerne en de bouw van een trafohuis voor de koelcellen.

Per 9 februari 2011 is een kredietovereenkomst ondertekend ten bedrage van US\$ 6 miljoen, met een maandelijkse aflossing van US\$ 50.000 (met een clause dat dit bedrag na gemeen overleg wordt opgetrokken), looptijd van 120 termijnen en een rentevoet van 6,5% per jaar (berekend over het niet afgeloste deel van het uitstaande krediet).

Indien de aflossing uitblijft (niet binnen 14 dagen na ontvangst van de declaratie) heeft Cibotes N.V. recht op een extra rente van 2% per jaar over de niet uitbetaalde termijn(en).
Op basis van de uit deze overeenkomst geleverde prestaties, rekeninghoudende met de reeds verrichte betalingen, is het saldo van het verschuldigd bedrag aan Cibotes N.V. ultimo 2018, US\$ 1.729.442, waarvan US\$ 600.000 het kortlopend deel is.

Bij eventuele schuldovername door de overheid, wordt eveneens rekening gehouden met de schuld bij Cibotes N.V.

13. KORTLOPENDE SCHULDEN (Kortlopend deel langlopende schulden)

De specificatie van deze post is als volgt:

	31-12-2018	31-12-2017
	US\$	US\$
Schuld N.V. Nationaal Uitvoeringsbedrijf (N.V. NUB)	12.465.673	717.717
Schuld Civiel Bouw Technisch Bedrijf Suriname (Cibotes N.V.)	600.000	600.000
Lening De Surinaamsche Bank N.V.	175.614	205.520
	<u>13.241.287</u>	<u>1.523.237</u>

Onder deze noemer zijn opgenomen de binnen één jaar vervallende termijnen van de langlopende schulden.

13.1 Schuld N.V. Nationaal Uitvoeringsbedrijf (N.V. NUB)

In 2002 is met N.V. NUB in samenwerking met D.A.S. / A.A.C. een overeenkomst gesloten voor het uitvoeren van het project Zanderij namelijk: renovatie en uitbreiding van het bestaande stationsgebouw alsmede het bouwen van een nieuwe, met staal en beton op te trekken verdiepingsgebouw ten behoeve van de aankomst- en vertrek faciliteiten. Tot en met september 2004 was dit project onderverdeeld in een zestal (6) deelprojecten met een totale waarde van ca US\$ 8,7 miljoen, waarvan ca US\$ 2,5 miljoen betrekking heeft op meerwerkopdrachten.

Vanaf de periode na september 2004 is afstand gedaan van de onderverdeling en is in nauw overleg met de financier (N.V. NUB) besloten alle deelprojecten tot 1 (één) groot project samen te smelten, waarbij maandelijks een vast bedrag van US\$ 100.000 (inclusief rente) wordt betaald. De interest bedraagt 6,5% per jaar berekend over het saldo van het krediet.

Per februari 2016 heeft er een herschikking van de schuld bij N.V. NUB plaatsgevonden. De schuld per 31 december 2018 was totaal US\$ 12.465.673, welk bedrag een samenvoeging is van de saldoschuld, volgens financieringsovereenkomst d.d. 31 januari 2011 zijnde US\$ 7.619.299 en de saldoschuld, volgens financieringsovereenkomst d.d. 5 september 2013, zijnde US\$ 4.696.374. Een (boete)rente van US\$ 150.000 maakt eveneens deel uit van de herschikking. Het kredietrentepercentage per jaar is ongewijzigd (6,5% berekend over het niet afgeloste deel van het krediet), terwijl de maandelijks aflossing gewijzigd is van US\$ 100.000 naar US\$ 125.000, met een clause dat dit bedrag na gemeen overleg wordt opgetrokken, waardoor de looptijd van het krediet ingekort wordt.

Indien de aflossing uitblijft (niet binnen 14 dagen na de laatste dag van elke maand) heeft N.V. NUB recht op een extra rente van 1,5% per maand over de niet uitbetaalde termijn(en). Indien N.V. LHB 3 achtereenvolgende maanden in gebreke is, wordt het uitstaande krediet ineens opeisbaar. Vanaf 2017 zijn gesprekken gevoerd met de overheid, over een eventuele schuldovername. Daarnaast is, in dit kader, documentatie (o.a. rapporten, ter zake jaarrekeningen) desgevraagd opgestuurd naar het Bureau Staatsschuld, teneinde het proces van overname in gang te zetten. Vermeldenswaard is dat het Ministerie van OWT&C, zich heeft gecommitteerd een technisch onderzoek te plegen door ter zake deskundigen. Dit ter onderbouwing van de over te nemen schuld, op basis waarvan de schuldovername ter goedkeuring zal worden voorgelegd aan de Raad van Ministers.

In afwachting op de completering van de schuldovername is de betalen rente, met betrekking tot de schuld bij N.V. N.U.B., vastgesteld op basis van het niet afgeloste deel van het krediet (exclusief de boeterente van US\$ 150.000).

LHB verbindt zich om geen hypotheek te vestigen op de terreinen waarop zij zakelijke rechten heeft, zolang de volledige schuld inclusief rente door haar niet voldaan is. Indien het sluiten van een hypotheek door LHB toch noodzakelijk blijkt, dient zorg gedragen te worden dat het saldo van de schuld, op het moment dat de hypotheek wordt gevestigd, volledig aan N.V. NUB wordt uitbetaald.

13.2 Overige schulden en transitoria

Van deze post geven wij de volgende specificatie:

	31-12-2018	31-12-2017
	US\$	US\$
Te betalen interestlasten NUB en Cibotes inclusief boeterente	3.646.160	2.342.024
Verzekering pensioenen directie	882.600	731.782
Consulting kosten	643.700	703.459
Kosten grondhuur	333.446	279.134
Af te dragen omzetbelasting	244.801	367.961
Diverse bedrijfskosten	98.942	17.853
Kosten voor beveiliging en bewaking	69.047	89.944
Rekening courant Luchtvaartdienst	44.581	-
Af te dragen pensioenpremie	36.372	39.590
Professional fees	34.603	34.603
Af te dragen loonbelasting en AOV-premie	26.231	31.071
Te betalen salarissen	20.014	21.500
Electra en water	16.586	16.615
Vervoerskosten	15.241	13.212
Kosten voor onderhoud gebouwen en terreinen	13.761	148.238
Schoonmaakkosten	12.780	22.551
Personeelskosten	11.895	19.917
Kosten brandstof	10.941	7.943
Te betalen aan derden	10.570	10.570
Huur voertuig ten behoeve van personeelsleden	6.199	473
Kosten oudejaarsviering	4.194	12.399
Telefoonkosten	3.678	3.252
Kosten CIP-room	2.673	3.496
Advertentiekosten	2.488	2.589
Af te dragen overige inhoudingen	467	20.958
Uniform ten behoeve van security personeel	-	524
Te betalen aan Consulting Partners	-	39.934
Overige	135.425	295.908
	<u>6.327.395</u>	<u>5.277.500</u>

N.V. Luchthavenbeheer

TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2018

OPBRENGSTEN

14. Exploitatie-inkomsten

Hiervan geven wij het volgende overzicht:

Aankomsthal:

	2018		2017	
	US\$	%	US\$	%
Luchthavenheffing	7.928.997	76	7.506.583	75
Landingsgelden	1.321.188	13	1.325.100	13
Concessie op brandstof	382.243	4	375.722	3
Huur lokaliteiten	248.409	2	266.839	3
Parkeergelden/tolgelden	215.217	2	181.052	2
CIP-room	103.284	1	79.223	1
Overige inkomsten aankomsthal*)	261.338	2	307.627	3
Totale inkomsten aankomsthal	10.460.676	100	10.042.146	100

Vertrekhal:

	2018		2017	
	US\$	%	US\$	%
Huur lokaliteiten	217.668	72	78.160	89
Parkeergelden/tolgelden	86.403	28	9.570	11
Totale inkomsten vertrekhal	304.071	100	87.730	100

Totale exploitatie-inkomsten

10.764.747

10.129.876

*) Overige inkomsten aankomsthal

Een nadere specificatie hiervan is als volgt:

	2018	2017
	US\$	US\$
Reclame	149.850	174.901
Parkeergelden luchtvaarttuigen	31.092	40.992
Bagage wagens	18.450	11.063
Security toeslag	18.000	18.000
Overnight parking	17.214	18.332
Koel en vries	7.200	4.474
Clipbadge	5.156	5.938
Overige	14.376	33.927
	261.338	307.627

KOSTEN

	2018 US\$	2017 US\$
15. Personeelskosten		
Salarissen	3.137.622	3.132.454
Overige toelagen	865.838	702.026
Gratificatie	411.300	431.311
Eenmalige uitkering	347.403	206.839
Pensioen- en spaarpremie	329.763	371.707
Vakantiegeld	273.296	270.483
Sociale lasten	222.869	192.714
Transportkosten	156.767	147.651
Kinderbijslag	130.998	130.336
Representatietoelage	111.436	124.031
Opleiding personeel	87.776	70.361
Kosten uniform	74.111	62.057
Voedingsgeld	39.791	40.029
Overige	142.382	141.038
	<u>6.331.352</u>	<u>6.023.037</u>
16. Onderhoudskosten		
Onderhoud gebouwen en opstallen	392.414	354.104
Onderhoud transportmiddelen	246.771	169.881
Onderhoud terreinen	212.569	170.396
Onderhoud machines en installaties	69.914	8.667
Onderhoud inventaris	11.446	2.915
Onderhoud overige	163.319	99.957
	<u>1.096.433</u>	<u>805.920</u>
17. Afschrijvingen		
Landingsbaan	1.250.960	1.658.989
Gebouwen en opstallen	435.688	427.939
Transportmiddelen	307.631	60.615
Terreinverbetering	219.211	218.822
Machines en installaties	202.848	720.483
Inventaris	60.324	60.184
	<u>2.476.662</u>	<u>3.147.032</u>

18. Overige bedrijfskosten

	2018	2017
	US\$	US\$
Algemeen beheer en administratie	614.378	613.080
Consultantskosten	247.752	108.469
Elektriciteit en water	185.145	188.096
Reis- en verblijfkosten	142.969	92.976
Vergoeding Raad van Commissarissen	126.777	126.764
Telefoon, telex, porto	79.849	86.958
Advertentie en voorlichting	71.448	19.941
Kosten huur voertuigen	58.720	25.625
Kosten grondhuur	56.836	55.574
Giften en donaties	41.898	38.937
Huur kantoorgebouw	35.371	33.793
Automatiseringskosten	35.000	6.544
Kantoorbehoeften en drukwerk	28.215	25.317
Kosten CIP-room	23.668	17.202
Beleidsondersteuning Ministerie van OWT&C	22.512	10.467
Professional fees	19.224	20.358
Assurantiekosten	18.893	21.406
Kosten vergaderingen en bijeenkomsten	14.613	3.592
Representatiekosten	14.214	3.495
Materiaalkosten	10.369	4.456
Juridische bijstand	3.999	9.027
Abonnementen en contributies	3.000	3.000
Kosten huishoud	1.011	120
Diverse lasten	767	20.032
Voorraadcorrecties		3.491
Overige kosten	50.628	69.010
	<u>1.907.256</u>	<u>1.607.730</u>

19. FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

	2018	2017
	US\$	US\$
Interestbaten en -lasten	-1.434.354	-1.383.602
Koersverschillen	-275.170	-436.446
	<u>-1.709.524</u>	<u>-1.820.048</u>
19.1 Interestbaten en -lasten		
Interestbaten	1.249	3.188
Interestlasten	-1.435.603	-1.386.790
	<u>-1.434.354</u>	<u>-1.383.602</u>

19.2 Koersverschillen

Onder koersverschillen zijn opgenomen de koersverschillen, die zijn ontstaan ten gevolge van koersfluctuaties bij de afwikkeling van transacties inclusief salarisuitbetaling in de loop van het jaar en de waardering per balansdatum van in andere valuta, dan de rapporteringsvaluta luidende monetaire activa en passiva.

N.V. Luchthavenbeheer

OVERIGE GEGEVENS

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Upgrade Vertrekhal

Uitvoering van fase 3 (nieuwe commerciële ruimtes) en fase 4 (de nieuwe VIP-ruimte / Courtesy ruimte, food & beverage en nieuwe toilettenruimte) zijn in volle gang. De desbetreffende opleveringen zijn gepland voor de 1^e helft van 2020.

De afbouw van de Sabakoe lounge is een feit. Door de directie van N.V. Luchthavenbeheer is een commissie benoemd, die als taak heeft het een en ander, met betrekking tot de gunning, te coördineren. De aanbesteding is reeds gehouden, echter heeft de toewijzing nog niet plaatsgevonden. Met betrekking tot o.a. de bouwkundige inrichting van de nieuwe lounge, bestaat de mogelijkheid dat de exploitant deze naar eigen inzicht inricht. Ingangsdatum van de nieuwe operatie is gepland voor de 1^e helft van 2020.

Ter afronding van de lopende projecten, in verband met de upgrade van de vertrekhal, zal verruiming van de huidige kredietfaciliteit noodzakelijk zijn. Het proces is reeds in gang gezet. Van de diverse financiële instellingen zijn offertes opgevraagd.

COPA-airlines

De onderhandelingen met Copa-airlines zijn gestart in januari 2015. COPA-airlines was namelijk geïnteresseerd in de route Panama-Suriname (PTY-PBM). Mede in het belang van een vruchtbare samenwerking met COPA-airlines, is consultant ASM Ltd. benaderd voor een gedegen studie. Op basis van de studie bleek al gauw dat COPA-airlines in een potentiële positie verkeerde voor een eventuele vliegroute naar Suriname.

Uiteindelijk heeft COPA-airlines goedkeuring gehad om een eventuele samenwerking aan te gaan. Het besluit, genomen in januari 2019, houdt o.m. in dat deze vliegmaatschappij per 6 juli 2019, is gestart met haar vliegoperatie Panama-Suriname (PTY-PBM). De geplande frequentie is 2 (twee) wekelijks.

Route Development

In het kader van de verruiming van de inkomsten is route-ontwikkeling een pré. Onze route-ontwikkeling traject wordt begeleid door consultant ASM Ltd.

Vanaf 2017 participeert N.V. Luchthavenbeheer, aan 2 (twee) conferenties, t.w.:

- The Routes Americas;
- The World Routes Conference.

Voor N.V. Luchthavenbeheer zijn voornoemde conferenties een platform om productief gesprekken te voeren met, zowel huidige als nieuwe vliegmaatschappijen, met als einddoel het ontwikkelen van nieuwe routes. De samenwerking met voornoemde consultant heeft tevens ook geleid dat de samenwerking met COPA-airlines gestalte heeft gehad.

Trans Guyana Airways (TGA)

TGA heeft zijn eerste officiële kennismaking met de luchthaven gehad in maart 2019. Na interventie van Luchthavenbeheer, met betrekking tot de aanvraag om de vluchten operatie te starten die zij lopende hadden bij de Luchtvaartdienst, kreeg TGA in de maand mei de toestemming om regelmatig schema-vluchten tussen Georgetown-Ogle, Guyana (OGL) en Suriname (PBM) uit te voeren. Deze vluchten zijn geïnitieerd om de transfer passagiers van de KLM (AMS) vluchten middels een simpele transfer op de JAP Airport te kunnen accommoderen, om vervolgens door te vliegen naar Amsterdam of naar Georgetown-Ogle, Guyana. De eerste vlucht van TGA vond plaats op 01 september 2019 en wel met een 2 (twee) wekelijkse frequentie.

Air CM

Air CM is een nieuwe charter luchtvaartmaatschappij in Cayenne, Frans Guyana waar Luchthavenbeheer eind juli 2019 kennis heeft mogen maken met het team van deze airline. Deze airline is in het leven geroepen om de vraag van de Franzen te behartigen en wederom een air bridge te creëren tussen Cayenne, Fr. Guyana (CAY) en Suriname (PBM). Dit, met de bedoeling aansluitingen te kunnen maken op de regio vluchten vanuit PBM, waaronder Aruba, Curaçao, Port of Spain, Guyana, Panama en Miami. Gesprekken zijn nog gaande en is het de bedoeling de eerste schemavluchten te starten in januari of februari 2020. Deze maatschappij is reeds begonnen met enkele charter vluchten voor het vervoeren van transfer passagiers (m.n. deportees uit CAY) naar Guyana.

N.V. Luchthavenbeheer

OVERIGE GEGEVENS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: De Raad van Commissarissen van N.V. Luchthavenbeheer

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening 2018 van N.V. Luchthavenbeheer te Paramaribo, zoals opgenomen op de pagina's 10 tot en met 28, gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van N.V. Luchthavenbeheer per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de winst- en verliesrekening en het kasstroomoverzicht over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens internationale controle standaarden. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van N.V. Luchthavenbeheer zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels van onze beroepsorganisatie. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis van ons oordeel.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De directie van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden duurzaam voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controle-opdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de door onze beroepsorganisatie uitgevaardigde controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten en fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen en de interne beheersing.

Paramaribo, 3 december 2019

Tjong A Hung Accountants N.V.

M.S.A. Tjong A Hung RA MSc
Partner